

Raadsvoorstel

Datum vergadering: 12 december 2024
Agendapunt: 16
Onderwerp: Vaststelling normenkader 2024 voor de rechtmatigheidsverantwoording en de Financiële verordening gemeente Bernheze 2024
Portefeuillehouder: wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 29 oktober 2024

Inleiding

Met ingang van de jaarrekening 2023 geeft niet langer de accountant, maar het college een oordeel over het rechtmatig handelen van de gemeente. Dat wil zeggen dat het college moet kunnen aantonen dat de financiële beheershandelingen voldoen aan de spelregels in externe en interne wet- en regelgeving.

De accountant controleert of de rechtmatigheidsverantwoording van het college in de jaarrekening een getrouw beeld geeft. De inwerkingtreding van de regelgeving maakt dat uw raad de kaders met betrekking tot de rechtmatigheid moet vaststellen.

De rechtmatigheidsverantwoording spitst zich toe op drie criteria:

1. Het begrotingscriterium, dat kortweg voorschrijft dat het college geen uitgaven mag doen die niet zijn geautoriseerd door de raad. Dit is vastgelegd in de financiële verordening (art. 10)
2. Het voorwaarden criterium, dat aangeeft dat het college zich moet houden aan de voorwaarden in externe wetgeving en eigen verordening (art. 9 Financiële verordening)
3. Het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik criterium, waarbij het college maatregelen moet treffen om misbruik en oneigenlijk gebruik tegen te gaan (art. 11 Financiële verordening)

Dit voorstel gaat in op het voorwaarden criterium, waarvoor kortweg een lijst van externe en interne wet- en regelgeving (normenkader) is opgesteld.

Het opstellen van het normenkader (de kaders voor de rechtmatigheid) is een taak en bevoegdheid van het college. Het college is primair verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving en moet permanent inzicht hebben in de van toepassing zijnde relevante wet- en regelgeving. We passen het normenkader daarom jaarlijks aan op basis van nieuwe en veranderde wet- en regelgeving. De raad moet het normenkader jaarlijks vaststellen.

Na vaststelling van het Normenkader 2023 in de raadsvergadering van 14 december 2023 is door de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording aangegeven dat mandatering van de jaarlijkse actualisatie van het normenkader naar het college niet mogelijk is.

Voorstel

1. Het normenkader voor de rechtmatigheidsverantwoording ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2024 vaststellen.
2. De Financiële verordening gemeente Bernheze 2024 met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024 vaststellen.

Argumenten

1.1 Met het vaststellen van het bijgevoegde geactualiseerde normenkader geeft uw raad het college de kaders mee waarbinnen de controlewerkzaamheden 2024 moeten plaatsvinden.

Het normenkader wordt gebruikt bij het onderzoek door het college naar de rechtmatigheid. In de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening zal het college aangeven of het normenkader is nageleefd, of dat er te rapporteren afwijkingen zijn. Daarnaast gebruikt de externe accountant van de gemeenteraad (BDO Accountants & Adviseurs) het normenkader bij het onderzoek naar de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Het normenkader moet actueel zijn en dus jaarlijks worden aangepast op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Het is niet toegestaan dat gemeenteraden eigen verordeningen die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen buiten beschouwing laten bij de rechtmatigheidsverantwoording.

Om het normenkader te kunnen gebruiken voor de interne beheersing moet het normenkader worden geoperationaliseerd. Het is namelijk van belang dat bekend is welke bepalingen van de regelgeving relevant zijn voor het rechtmatigheidsbeheer. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording gaat het daarbij om de bepalingen waar voor de gemeente financiële consequenties uit kunnen voortkomen. De operationalisering van het normenkader wordt vastgelegd in het toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing.

In de bijlage 'Overzicht wijzigingen in het normenkader 2024 ten opzichte van 2023' bij dit raadsvoorstel zijn de wijzigingen opgenomen in het normenkader 2024 ten opzichte van het normenkader 2023.

2.1 De wijziging van de Kadernota rechtmatigheid door de Commissie BBV vergt aanpassing van artikel 10 van de financiële verordening 2023.

Overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) zijn op basis van de Gemeentewet onrechtmatig. In de situatie waarin de accountant een oordeel moest geven over de rechtmatigheid nam de accountant niet alle begrotingsonrechtmatigheden mee in zijn oordeelsvorming, maar die waren daarmee nog niet rechtmatig. In de situatie dat het college zich moet verantwoorden is het logisch dat dit over alle overschrijdingen van de lasten en overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) gaat. In de rechtmatigheidsverklaring zelf, opgenomen in de jaarstukken, kan het college wel aangegeven welk gedeelte van de overschrijdingen van de lasten en de overschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) op basis van vooraf vastgesteld beleid (zie Controleprotocol 2023-2026) als acceptabel worden aangemerkt. Deze worden dan niet verder toegelicht.

In de oorspronkelijke versie van de kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording was echter de volgende definitie opgenomen:

Begrotingsonrechtmatigheden:

Hiervan is sprake als het College van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten afwijkt van de budgetten die door raad zijn vastgesteld. Hiervan is sprake als het lasten- of investeringsbudget is overschreden(a), de baten (opbrengsten) door het doen of nalaten van een financiële beheershandeling lager zijn dan het door de raad vastgestelde budget (b) of voor het door de raad vastgestelde budget minder doelen of activiteiten zijn gerealiseerd dan begroot voor het betreffende budget (c).

Deze definitie leidde tot conclusies dat alle overschrijdingen van lasten of baten een begrotingsonrechtmatigheid (kunnen) zijn. In de geactualiseerde kadernota rechtmatigheid is de definitie als volgt aangepast. *Over- en overschrijdingen van baten of overschrijdingen van lasten/investeringen betreffen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden, maar het kan wel onrechtmatig zijn als deze afwijkingen niet tijdig in de (bijgestelde) begroting zijn verwerkt (met andere woorden niet tijdig aan de raad zijn gemeld).*

Het gaat dus om het tijdig melden. Wat tijdig is, wordt bepaald door de interne afspraken tussen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders over het rapporteren van afwijkingen en het aanpassen van de begroting. Wij stellen voor om de Financiële verordening aan te passen door artikel 10 lid 5 toe te voegen. Dit artikel luidt als volgt:

Over- en overschrijdingen van baten en/of overschrijdingen van lasten of investeringskredieten zijn op zichzelf niet onrechtmatig en kunnen alleen onrechtmatig zijn als die niet tijdig aan de raad zijn gemeld. Deze afwijkingen zijn tijdig gemeld als de afwijkingen zijn gemeld in de jaarstukken voor het betreffende boekjaar.

Met deze aanpassing van de Financiële verordening wordt de jaarrekening gedefinieerd als moment van tijdig informeren van niet eerder gemelde afwijkingen van het begrotingsjaar. Dit is uiteraard geen wijziging van de begroting, want die moet uiterlijk 31 december van het begrotingsjaar door uw raad zijn vastgesteld.

2.2 Het moment van het periodiek aanbieden van de nota reserves en voorzieningen aan de raad aanpassen aan de praktijk.

In artikel 13 lid 2 van de Financiële verordening is opgenomen dat het college tenminste aan het begin van elke nieuwe raadsperiode de raad een nota reserves en voorzieningen aanbiedt. Het is belangrijk dat we periodiek en daarmee elke raadsperiode aan uw raad een nota reserves en voorzieningen aanbieden. Met aanpassing van het artikel zijn we flexibeler in het moment van aanbieden.

Risico's

Aanpassing Besluit Begroting en Verantwoording en Besluit Accountantscontrole decentrale overheden

Op 23 augustus 2024 zijn de wijzigingen in het Besluit Begroting en verantwoording en het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO) in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. De wijzigingen hebben voor de jaarrekening 2024 en de accountantscontrole nog geen gevolgen.

Kosten en dekking

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Vervolg

- Na vaststelling van de Financiële verordening gemeente Bernheze 2024 door de raad wordt deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.
- Binnen twee weken na vaststelling door de raad moet het college de verordening aan Gedeputeerde Staten zenden (artikel 214 Gemeentewet). Gedeputeerde Staten kunnen te allen tijde een onderzoek instellen naar het beheer en de inrichting van de financiële organisatie en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet (artikel 215 Gemeentewet).

Evaluatie

Niet van toepassing

**Bij-
lage(n):**

- Bijlage 1 - Normen- en toetsingskader 2024.
- Bijlage 2 - Overzicht wijzigingen in het normenkader 2024 ten opzichte van 2023.
- Bijlage 3 – Controleprotocol voor de controle op de jaarstukken van de gemeente Bernheze 2023-2026.

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Mark de Man
burgemeester